

Är du vår
nästa bloggare?
Kom igång nu!

E-tidningen

Montage.

I Tysklands kollektiva minne

Det beryktade fängelset Stammheim i Tyskland ska snart rivras. Konstmuseet i Stuttgart ställer nu ut bilder tagna inifrån ett stycke tysk historia. Svenske fotografen Carl Undéhn, bosatt i Hamburg, har besökt utställningen.

Rekommendera

Bli den första bland dina vänner att rekommendera detta.

Stammheim utanför Stuttgart anses vara ett av världens mest säkra fängelser. Men i namnet döljer sig mer än så. Det är en del av det kollektiva minnet i tysk efterkrigshistoria. En symbol både för den vänsterextrema terrorn på 1970-talet och statens försök att göra sin hemläxa efter fascismen.

Trots Röda Arméfraktionens, RAF, alla mord, kidnappningar och bomber skulle landet förbli en rättsstat där förövarna ställdes inför rätta. Terroristerna fångades in, en efter en, för att hamna på Stammheim. Men det som skulle vara en ort där rättvisa skipas blev istället en plats full av död.

Nu ska fängelset rivras och innan det dokumenterade den tyske fotografen Andreas Magdanz byggnaden noggrant. Resultatet har blivit en bok och utställning på konstmuseet i Stuttgart.

Under två år fotograferade han i och omkring Stammheim. Fem månader bodde han i en lägenhet direkt invid fängelsets sex meter höga murar och levde så med Stammheim dag och natt. Fångarnas röster letade sig in i lägenheten och han kunde höra när vakterna stängde deras dörrar. Utanför köksfönstret såg han Stammheims enorma och kala fasad – en utsikt som också blev till en bild i utställningen.

Den mesta tiden tillbringade Andreas Magdanz på Stammheims beryktade sjunde våning. Det var där Andreas Baader, Gudrun Ensslin och Jan-Carl Raspe begick kollektiv självmord under ”dödsnatten” den 17:e oktober 1977. De var den kvarvarande inre kärnan av RAF efter att Ulrike Meinhof hängt sig på samma våning året innan.

Hans bilder, som bortsett från ett undantag alla är svartvita, visar ett komplex med nakna väggar och tomma ytor. Färgen på väggen blänker i det hårda ljuset från neonrören och himlen över Stammheims murar tycks vara ständigt grå.

Bilderna är strikta, nästan tråkiga i sin torrhet och vilja att visa en detaljerad bild av ett

Andreas Magdanz, Ansicht der Zelle 719, 2010/2011, © Andreas Magdanz, Buch- & Ausstellungsprojekt Stammheim, Printversion Katje Cantz, Ebook MagBooks

Andreas Magdanz, Blick auf den Hof aus Wohnung in der 7. Etage des Blocks, 2010/2011, © Andreas Magdanz, Buch- & Ausstellungsprojekt Stammheim, Printversion Katje Cantz, Ebook MagBooks

Andreas Magdanz, Blick auf den Hof aus Wohnung in der 7. Etage des Blocks, 2010/2011, © Andreas Magdanz, Buch- & Ausstellungsprojekt Stammheim, Printversion Katje Cantz, Ebook MagBooks

Andreas Magdanz, Blick auf den Hof aus Wohnung in der 7. Etage des Blocks, 2010/2011, © Andreas Magdanz, Buch- & Ausstellungsprojekt Stammheim, Printversion Katje Cantz, Ebook MagBooks

DEN ULTIMATA
MUSIKKLAPPEN

SPARA 498:-

SONOS PLAY:3
+ GRATIS BRIDGE
+ GRATIS MUSIK

Hi-Fi klubben

ÄRETS ALLA
JULBORD

BOKA DITT JULBORD
DIREKT HÄR

KLICKA FÖR ATT KOMMA VIDARE
TILL JULBORDSSAJTEN

Bokningar erbjuds och sker direkt här på gd.se

stycke historia. Det är fotografier i samma tyska tradition som Hasselbladspristagarna Bernd och Hilla Becher. Andreas Magdanz dokumenterar Stammheim med samma nyktra bildspråk som paret Becher fotograferade ett försvinnande industrilandskap. Råta linjer, alltid utan störande element.

Kunstmuseum Stuttgart

Andreas Magdanz

Stammheim

T o m 3.3 2013

Seriens enda färgbild visar cell 719. Ett bord, tre plaststolar och gallerförsedda fönster. Cellen där både Ulrike Meinhof och Andreas Baader dog.

Västtyskland genomgick då sin största kris under det som kom att kallas ”Den tyska hösten”. I ett försök att få RAF-fångarna frisläppta kidnappades arbetsmarknadsministern Hanns Martin Schleyer. Strax efter kapades också ett Lufthansaplan, men regering gav ändå inte efter för kraven. När det stod klart att kaparna övermannats vid en spektakulär operation i Mogadishu begick RAF-fångarna på Stammheim kollektivt självmord.

Fängelset var dock ett begrepp långt innan genom rättegångarna mot RAF som skedde där. Flera av Andreas Magdanz bilder visar den säkerhetssal som byggdes enbart för att kunna ställa dem inför rätta. Ett stålnät spändes över byggnaden för att hindra fritagningsförsök med helikopter, men det var det inre taket som fascinerade Andreas Magdanz mest. En enkel konstruktion, inte olik den vi idag ser i de stora snabbköp som växer upp i utkanten av våra städer. Kyligt och funktionellt, helt befriat från känslor och symboler.

Alla dömda RAF-medlemmar har idag släppts, ofta efter mycket långa fängelsestraff.

Samtidigt är Tyskland i dag mitt uppe i en annan terrorprocess. Under tio års tid mördade den nynazistiska gruppen ”NSU” tio personer över hela landet utan att upptäckas. I januari ställs Beate Zschäpe, gruppens enda överlevande, inför rätta. Fallet innehåller många frågor kring statens agerande och återigen ställs Tysklands rättssystem på prov.

Carl Undéhn

0

Blogga om den här artikeln

twingly Twingly bloggsök

Om du kommenterar och länkar den här artikeln i din blogg, så kommer det inlägget att länkas till härifrån.

Pinga din blogg hos Twingly för att vi skall kunna hitta den.

» **Var den första att kommentera** »

I Tysklands kollektiva minne

KONST Det beryktade fängelset Stammheim i Tyskland ska snart rivas. Konstmuseet i Stuttgart ställer nu ut bilder tagna inifrån ett stycke tysk historia.

Vävningens musik och mystik

KONST Operautbildade performanceartisten och musikern Lisa Hansson och tonsättaren och musikern Stefan Klaverdal drabbades båda när de hittade bortglömda vävstolar i sina hus på landet i Skåne

PETTSOPP!

Fri frakt

Littlest Pet Shop, Blythes Scooter

249:-
(ord pris 319:-)

Stor&Liten

SAMSUNG

+ Välkommen 4G.

läs mer »

Annons▼

VARJE DAG BLIR BARN SOLDATER.

Svenska kyrkan
INTERNATIONELLT ARBETE

Välkänt och trevande

KONST Det känns som om vi redan sett många av verken Bengt Anefall visar.

Att förvalta en tradition

KONST Djur- och naturmåleriet har i dag blivit ett konstens styvbarn bland genrer. Traditionstungt strävar det på i Liljefors stora fotspår – eller? Sanna Wikström åkte upp till Sägmyra och träffade Peter Eriksson och Lennart Sand, en elev från Gästrikland och en mästare från Dalarna, som nu både målar och ställer ut tillsammans.

Birgittas allvarsamma lek

KONST Hon lekte ofta med dockor som barn, berättar hon. Klädde på och pysslade om. Birgitta Gidlunds "onda dockor" låter oss inte glömma samtiden.

Esa bäst när måleriet styr

KONST Vi har länge kunnat följa numera Hallandsbaserade Esa Toivonens mytiskt färgade och sagobetonade, inte sällan sakrala måleri

Behovet av motstånd – kön & klass & lite fäst

KONST Petra Bauer har gjort den viktigaste och mest peppande utställning Camilla Dal har sett på länge.

Titta på konst

KONST Många konstutställningar öppnar i Gävle i helgen. Läs vilka här!

Bildbehandlingsvirtuoser & Bengt-Göran Bergs blick

KONST Hofors nyaste galleri är Gamla Mejeriet – och ligger just där.

Bra textil, där!

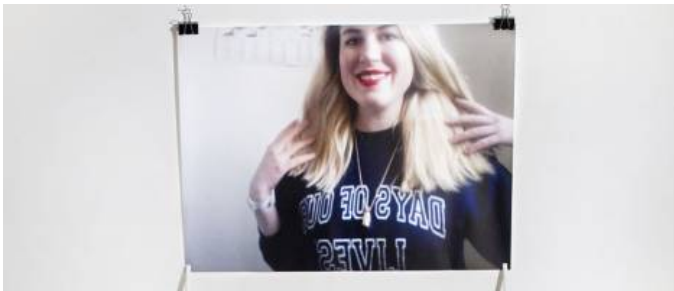
Gävlebon Lisbeth Wahlberg har vi sett förr, senast på Galleri Majoo.

KONST

Makalös modernist

KONST Det är inte för inte som "Självporträtt mot svart fond" pryder den omfattande jubileumskatalogen.

Ett hopp för textilen!

KONST Arbete och fritid? Konstnär eller hantverkare? Och Sanna Wikström ser en samtida "lapptäcks- sömmerska" med sylvass nål.

Bland korvgubbar och Ostindiefarare

KONST Möte med konstnären Johannes Samuelsson, i dag klockan 18, på Gävle Konstcentrum.

Givell, radioaktiva solrosor och rena hela Hälsingland!

KONST Helgens konstskörd är bärgad. Måleri på Galleri K i Gävle, Haiku och måleri på Galaxen och "salong Hälsingland" på Konsthallen i Bollnäs. Sanna Wikström har farit runt.

Ge familjen en fristad nu!

KONST Konstnären Narek Aghajanyan flydde från Armenien till Sverige. Då hade han blivit misshandlad och fått sina målningar förstörda av polisen i Jerevan.

Alkemi, ockultism & förföljelsemani

KONST Nu kommer utställningen Inferno till Gävle. Ebba Pettersson går runt i en utställning som går i August Strindbergs fotspår i hans skaparkris i Paris.

Pestsmittad Gul

KONST Det var ett tag sedan jag var på Elixir, desto roligare att man nu slår till med en riktig målare.

Konstnärssduon som berövar dig dina sinnen

KONST Paret Lundahl och Seitts genreöverskridande konst kan inte betraktas – den måste upplevas. Med hjälp av mörker och tredimensionellt ljud får de besökarna att tappa såväl rums- som tidsuppfattning. I duons senaste verk "Proscenium" utforskas teatern.

Stockholmsskildrare med säkert öga

KONST Det måleriska är påtagligt i Berndt Wennströms grafik. Motiven är hämtade från Söder i Stockholm, där Berndt verkar och bor.

Konst i Väst - med häst

KONST Om vi börjar på Galleri BGB i Hofors så står där en polis i dörren. En polis och målare. Karl Tony Olson är polisen som utreder (arbets)miljöbrott på Gävlepolisens till vardags, målar resten.

© Copyright Gefle Dagblad | E-post redaktion: gefle.dagblad@gd.se

Gefle Dagblad AB, Box 367 801 05 Gävle

Ansvarig utgivare: Maria Brander. STF ansvarig utgivare: Magnus Lundquist

Telefon, växel: 026 - 15 96 00 Fax: 026 - 15 97 10

All kopiering av texter, bilder och grafik är enligt upphovsrättslagen förbjuden. Vi betalar ej för obeställt insänt material.

Frågor eller synpunkter? webmaster@gd.se

>>Om cookies på GD.se

Gefle Dagblad ingår i samma mediegrupp som www.arbetsbladet.se | www.affarer.cc | www.st.nu | www.dagbladet.se | www.helahalsingland.se | www.op.se | www.ltz.se | www.allehanda.se | www.dt.se

PÅ BIO I GÄVLE Köp eller reservera dina biobiljetter här

Bioprogrammet

[Bekas](#)

Torsdag dag

[Breaking Dawn – Del 2](#)

Torsdag kväll

[Caesar måste dö](#)

Torsdag kväll

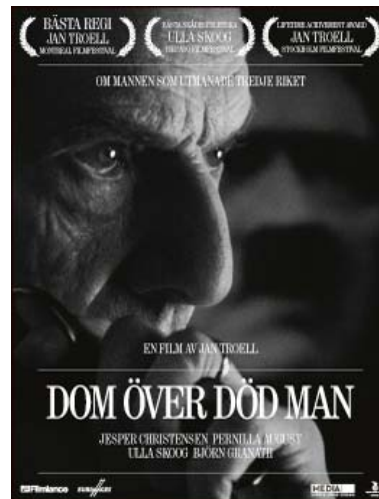
[De fem legenderna](#)

Torsdag dag

[BILJETT](#)

[TRAILER](#)

[Dom över död man](#)

Torsdag dag + kväll

[Hobbit: En oväntad resa](#)

Torsdag dag + kväll

[Holy Motors](#)

Torsdag kväll

[Molly och julmonstret](#)

Torsdag dag

[Skyfall](#)

Torsdag dag + kväll